

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет залізничного транспорту
Економічний факультет
Кафедра маркетингу, комерційної діяльності та економічної теорії

РОБОЧА ПРОГРАМА З ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ МАКРОЕКОНОМІКА

Код та назва спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Освітня програма: УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Форма навчання: + денна, + заочна

Семестр 4

Кількість кредитів ЄКТС 5 кредитів

Форма підсумкового контролю Екзамен

Розробники програми Каменева Н.М., канд. екон. наук, доцент; Косич М.В., канд. екон. наук, доцент; Александрова О.Ю., канд. екон. наук, ст. викладач

Харків – 2025 р.

2 ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Обов'язкова/Вибіркова Обов'язкова

Курс: 2 Семестр 3

3 ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Каменева Наталія Миколаївна

Контактна інформація (kamenieva@kart.edu.ua, кафедра маркетингу, комерційної діяльності та економічної теорії, 3.410)

Час консультацій: среда з 15.00 -16.00

Косич Марія Василівна

Контактна інформація (kostych@kart.edu.ua, кафедра маркетингу, комерційної діяльності та економічної теорії, 3.410)

Час консультацій: четвер з 14.00 -15.00

Александрова Олена Юріївна

Контактна інформація (aleksandrova@kart.edu.ua, кафедра маркетингу, комерційної діяльності та економічної теорії, 3.410)

Час консультацій: вівторок з 13.00 -14.00

Форми зв'язку: (Zoom, Moodle)

Ідентифікатор персональної конференції в ZOOM: 337 274 1057

Пароль: 123456

Посилання:

4 МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Мета навчальної освітньої компоненти: формування у здобувачів системних теоретичних знань та практичних навичок з питань механізму функціонування та розвитку національної економіки, розуміння макроекономічних процесів та їх впливу на діяльність суб'єктів господарювання, зокрема у транспортній галузі, а також здатності аналізувати макроекономічну ситуацію для прийняття обґрунтованих маркетингових рішень.

Завдання освітньої компоненти:

- визначити роль макроекономічної науки в суспільстві, розкрити її об'єкт, предмет та методологію;
- висвітлити систему основних макроекономічних показників та індикаторів макроекономічної нестабільності в системі національних рахунків;
- розкрити основні положення макроекономічних теорій (класичної, кейнсіанської, монетаристської), на які спирається сучасна наука та господарська практика;
- розглянути базові моделі економічної рівноваги на товарному, грошовому ринках та ринку праці;
- розкрити механізм основних складових державної економічної політики: фіскальної, монетарної, зовнішньоторговельної;
- визначити чинники та розкрити основи моделювання економічного зростання та циклічності;
- сформулювати здатність аналізувати макроекономічні результати функціонування національної економіки та оцінювати ефективність економічної політики держави;
- розвинути вміння використовувати макроекономічний аналіз для прогнозування ринкових умов та адаптації маркетингових стратегій підприємств.

5 КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетенції (ЗК)

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетенції (СК):

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система, страхування та фондовий ринок).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Результати навчання (РН):

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи, страхування та фондового ринку.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи, страхування та фондового ринку.

6 ПЕРЕДУМОВИ (ПРЕРЕКВІЗИТИ)

Перелік дисциплін чи курсів, необхідних для засвоєння: Політична економія, Мікроекономіка, Вища та прикладна математика.

7 ПІСЛЯУМОВИ (ПОСТРЕКВІЗИТИ)

Економіка праці та соціально-трудова відносини, Економетрика, Бюджетна система, Фінансовий ринок, Податкова система та фіскальна політика

8 ВІДПОВІДНІСТЬ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ ГЛОБАЛЬНИМ ЦІЛЯМ

СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДО 2030 РОКУ

Відповідно до резолюції ООН №70/1 та Указу Президента України №722/2019, освітня компонента сприяє досягненню таких Цілей сталого розвитку:

SDG 8 – Гідна праця та економічне зростання

Опис реалізації:

Вивчення механізмів економічного зростання, факторів продуктивності праці, зайнятості та безробіття дозволяє аналізувати умови для сталого розвитку підприємств та добробуту населення. Розуміння макроекономічної політики сприяє формуванню стратегій, що забезпечують повну і продуктивну зайнятість та гідну працю для всіх.

SDG 9 – Індустрія, інновації та інфраструктура

Опис реалізації:

Аналіз інвестицій, державної політики стимулювання інновацій, впливу макроекономічного середовища на розвиток промисловості та інфраструктури (зокрема транспортної) формує розуміння необхідності модернізації та сталого розвитку інфраструктури. Дисципліна розкриває роль макроекономічних умов для впровадження інновацій.

SDG 12 – Відповідальне споживання та виробництво

Опис реалізації:

Розгляд ролі держави у регулюванні споживання та виробництва через фіскальну політику (податки, субсидії), а також аналіз сукупних витрат домогосподарств сприяє усвідомленню принципів відповідального споживання. Вивчення екологічних аспектів економічної політики підкреслює важливість сталого виробництва.

SDG 16 – Мир, справедливість та сильні інституції

Опис реалізації:

Вивчення ролі держави в макроекономічному регулюванні, бюджетної політики, діяльності центрального банку формує уявлення про важливість сильних, прозорих та підзвітних інституцій для забезпечення стабільності економіки. Аналіз державного боргу та бюджетного дефіциту підкреслює необхідність відповідального управління.

SDG 17 – Партнерство заради сталого розвитку

Опис реалізації:

Вивчення платіжного балансу, валютного курсу, міжнародної торгівлі та ролі міжнародних фінансових організацій (МВФ, Світовий банк) демонструє важливість глобального партнерства та міжнародної співпраці для досягнення цілей сталого розвитку та макроекономічної стабільності.

9 ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ТА РИНКИ

Тема 1. Макроекономіка як наука

Предмет і метод макроекономіки. Макроекономічні моделі та їх види. Економічні агенти (домогосподарства, фірми, держава, зовнішній сектор) та їх взаємодія. Модель кругообігу продуктів, витрат і доходів (закрита і відкрита економіка).

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Система національних рахунків (СНР) як відображення макроекономічних процесів. Валовий внутрішній продукт (ВВП) та методи його обчислення (виробничий, розподільчий, метод кінцевого використання). Номінальний та реальний ВВП. Індекси цін (дефлятор ВВП, індекс споживчих цін). Валовий національний дохід (ВНД). Національний дохід, особистий дохід, наявний дохід. Національне багатство. Тіньова економіка: проблеми оцінки та впливу.

Тема 3. Ринок праці

Попит і пропозиція на ринку праці. Рівновага та безробіття. Безробіття: види (фрикційне, структурне, циклічне), причини, соціально-економічні наслідки. Закон Оукена. Державне регулювання ринку праці. Особливості ринку праці в Україні та транспортній галузі.

Тема 4. Товарний ринок

Сукупний попит (AD) та його компоненти (споживчі витрати, інвестиції, державні закупівлі, чистий експорт). Нецінові фактори сукупного попиту. Сукупна пропозиція (AS): класичний та кейнсіанський випадки. Нецінові фактори сукупної пропозиції. Макроекономічна рівновага в моделі AD-AS. Ефект мультиплікатора.

Тема 5. Грошовий ринок

Гроші та їх функції. Грошові агрегати (M0, M1, M2, M3). Попит на гроші: класична (кількісна теорія) та кейнсіанська (перевага ліквідності) теорії. Пропозиція грошей. Роль центрального банку в регулюванні пропозиції грошей. Рівновага на грошовому ринку. Монетарна політика: цілі та інструменти.

Тема 6. Інфляційний механізм

Інфляція: сутність, види (інфляція попиту, інфляція витрат, гіперінфляція), причини. Соціально-економічні наслідки інфляції (перерозподіл доходів, зниження купівельної спроможності, вплив на інвестиції). Взаємозв'язок інфляції та безробіття

в короткостроковому (крива Філіпса) та довгостроковому періодах. Антиінфляційна політика держави.

МОДУЛЬ 2. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА МАКРОЕКОНОМІЧНА ДИНАМІКА

Тема 7. Споживання домогосподарств

Споживання та заощадження: кейнсіанська теорія. Середня та гранична схильність до споживання і заощадження. Функція споживання. Фактори, що впливають на споживання (дохід, багатство, відсоткова ставка, очікування). Теорії споживання (гіпотеза життєвого циклу, гіпотеза постійного доходу).

Тема 8. Приватні інвестиції

Інвестиції: сутність, види (валові, чисті, автономні, індуковані). Попит на інвестиції та його фактори (очікувана норма прибутку, реальна відсоткова ставка). Модель «інвестиції-заощадження» (IS). Інвестиційний клімат в Україні. Джерела фінансування інвестицій.

Тема 9. Сукупні витрати і ВВП

Модель «витрати-випуск» (кейнсіанський хрест). Визначення рівноважного ВВП. Рецесійний та інфляційний розриви. Мультиплікатор витрат та його види (мультиплікатор державних витрат, податковий мультиплікатор, мультиплікатор збалансованого бюджету). Парадокс ощадливості.

Тема 10. Економічна динаміка

Економічне зростання: сутність, типи (екстенсивний, інтенсивний), фактори (праця, капітал, природні ресурси, технології). Моделі економічного зростання (модель Солоу). Економічний цикл: фази (піднесення, бум, спад, депресія), причини, види (короткі, середні, довгі хвилі). Стабілізаційна політика.

Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання

Фіскальна політика: цілі, інструменти (державні витрати, податки, трансферти). Дискреційна та автоматична фіскальна політика. Вбудовані стабілізатори. Державний бюджет: доходи, видатки, дефіцит, профіцит. Державний борг (внутрішній та зовнішній) та його обслуговування. Монетарна політика: цілі, інструменти (облікова ставка, норми обов'язкових резервів, операції на відкритому ринку), види (стимулююча, стримуюча). Модель IS-LM як інструмент аналізу спільної рівноваги на товарному та грошовому ринках.

Тема 12. Зовнішньоекономічна діяльність

Платіжний баланс та його структура (рахунок поточних операцій, рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій). Валютний ринок. Валютний курс: сутність, види (номінальний, реальний, фіксований, плаваючий), фактори впливу. Модель IS-LM-VP (Манделла-Флемінга) для аналізу відкритої економіки. Торговельна

політика: протекціонізм (тарифні та нетарифні методи) і вільна торгівля. Міжнародні фінансово-економічні організації (МВФ, Світовий банк, СОТ).

10 ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ/ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1. Макроекономіка як наука

Обговорення предмету, методів, моделей. Аналіз моделі кругообігу для різних типів економічних систем.

Практичне заняття 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків
Розрахунок ВВП різними методами (за даними умовної економіки). Обчислення номінального та реального ВВП, дефлятора ВВП та ІСЦ. Аналіз структури ВВП України (за даними Держстату).

Практичне заняття 3. Ринок праці

Аналіз показників безробіття. Розрахунок рівня безробіття та економічних втрат за законом Оукена. Дискусія щодо особливостей державного регулювання ринку праці в Україні, зокрема в транспортній галузі.

Практичне заняття 4. Товарний ринок

Побудова кривих AD та AS. Аналіз змін макроекономічної рівноваги в моделі AD-AS під впливом різних факторів (шоків попиту та пропозиції). Розрахунок мультиплікатора витрат.

Практичне заняття 5. Грошовий ринок

Визначення грошових агрегатів. Аналіз рівноваги на грошовому ринку. Моделювання впливу змін пропозиції грошей та попиту на гроші на рівноважну відсоткову ставку. Аналіз діяльності НБУ.

Практичне заняття 6. Інфляційний механізм

Розрахунок темпу інфляції. Аналіз причин та наслідків інфляції в Україні. Побудова та аналіз кривої Філіпса на основі статистичних даних. Дискусія щодо антиінфляційної політики.

Практичне заняття 7. Споживання домогосподарств

Розрахунок середньої та граничної схильності до споживання і заощадження. Побудова функції споживання. Аналіз факторів, що впливають на споживчі настрої в Україні.

Практичне заняття 8. Приватні інвестиції

Аналіз факторів інвестиційного попиту. Оцінка інвестиційного клімату в Україні (перешкоди та перспективи). Розрахунок ефективності інвестиційних проєктів (простими методами). Кейс з транспортної галузі (оновлення рухомого складу, розвиток інфраструктури).

Практичне заняття 9. Сукупні витрати і ВВП

Модель «кейнсіанський хрест». Визначення рівноважного ВВП графічно та аналітично. Аналіз рецесійного та інфляційного розривів. Розрахунок впливу змін державних витрат та податків на рівноважний ВВП (мультиплікатори).

Практичне заняття 10. Економічна динаміка

Аналіз фаз економічного циклу на прикладі економіки України. Розрахунок темпів економічного зростання. Дискусія щодо факторів, що стримують економічне зростання в Україні.

Практичне заняття 11. Держава в системі макроекономічного регулювання

Аналіз інструментів фіскальної та монетарної політики. Оцінка впливу стимулюючої та стримуючої політики на економіку. Розгляд дилеми цілей макроекономічної політики. Аналіз динаміки державного боргу України.

Практичне заняття 12. Зовнішньоекономічна діяльність

Аналіз структури платіжного балансу України. Розрахунок впливу змін валютного курсу на експорт та імпорт. Дискусія щодо переваг та недоліків протекціонізму та вільної торгівлі для України. Вплив євроінтеграції на зовнішньоекономічну діяльність.

11 САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота здобувача освіти включає такі види завдань:

Опрацювання теоретичного матеріалу

Самостійне вивчення окремих тем лекційного курсу, робота з підручниками, першоджерелами, науковими статтями, статистичними матеріалами Держстату, НБУ, міжнародних організацій.

Підготовка до практичних занять

Підготовка тез доповідей, виконання розрахункових завдань, аналіз конкретних ситуацій (кейсів), пошук актуальної інформації.

Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ)

Підготовка аналітичного есе або презентації за обраною темою, що передбачає аналіз макроекономічної ситуації або політики.

Підготовка до підсумкового контролю

Опрацювання контрольних питань, повторення матеріалу, виконання тренувальних тестів, підготовка до модульних контрольних робіт та екзамену.

Тематика для самостійного опрацювання:

Моделі змішаної економіки (американська, шведська, японська, німецька).

Основні методологічні принципи системи національних рахунків (СНР-2008).

Особливості державного регулювання ринку праці в Україні.

Механізм функціонування ринку праці: класична теорія, кейнсіанська теорія, теорія гнучкого ринку праці.

Маржиналістська теорія економічного зростання.

Інвестиційний клімат України: рейтинги, проблеми, перспективи.

Макроекономічний кругообіг в умовах ринку (розширена модель).

Фіскальна політика та бюджетний дефіцит: світовий досвід та українські реалії.

Способи збалансування державного бюджету. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.

Види банківських систем (однорівнева, дворівнева). Роль центральних банків.

Класична теорія макроекономічного регулювання (laissez-faire).

Основні положення кейнсіанської теорії макроекономічного регулювання.

Монетаристська теорія та її практичне застосування.

Міжнародні фінансово-економічні організації: МВФ, Світовий банк, СОТ, ЄБРР.

Протекціонізм і вільна торгівля: аргументи "за" і "проти" в сучасних умовах.

12 ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН (ДЕННА / ЗАОЧНА ФОРМА)

№	Тема Лекції (год)	Практичні (год)	Лабораторні (год)	Самостійна робота (год)
30/8	30/6 –	90/136	150	
1	Тема 1. Макроекономіка як наука	2/1	2/0,5 –	6/11 10
2	Тема 2. Макроекономічні показники в СНР	4/1	4/0,5 –	8/11 16
3	Тема 3. Ринок праці	2/0,5	2/0,5 –	7/11 11
4	Тема 4. Товарний ринок	2/0,5	2/0,5 –	7/11 11
5	Тема 5. Грошовий ринок	2/0,5	2/0,5 –	7/11 11
6	Тема 6. Інфляційний механізм	2/0,5	2/0,5 –	7/11 11
7	Тема 7. Споживання домогосподарств	2/0,5	2/0,5 –	7/12 11

8	Тема 8. Приватні інвестиції	2/0,5	2/0,5	–	7/12	11
9	Тема 9. Сукупні витрати і ВВП	2/0,5	2/0,5	–	8/12	12
10	Тема 10. Економічна динаміка	2/0,5	2/0,5	–	8/12	12
11	Тема 11. Держава в системі регулювання	4/1	4/0,5	–	10/12	18
12	Тема 12. Зовнішньоекономічна діяльність	2/0,5	2/0,5	–	8/12	12
Разом		30/8	30/6	–	90/136	150
13 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ						

Для студентів денної форми навчання індивідуальне завдання виконується у формі аналітичного есе (обсяг 5-7 сторінок) або презентації (10-15 слайдів) з актуальних проблем макроекономічного розвитку України. Для студентів заочної форми навчання передбачено виконання контрольної роботи, яка охоплює всі теми курсу та включає теоретичні питання і практичні завдання.

Орієнтовна тематика есе/презентацій/контрольних робіт:

Аналіз сучасного стану та динаміки ВВП України.

Проблема безробіття в Україні: причини, наслідки, шляхи подолання.

Аналіз інфляційних процесів в Україні за останні 5 років.

Оцінка ефективності монетарної політики Національного банку України.

Фіскальна політика України в умовах економічної нестабільності.

Проблема державного боргу України та механізми його управління.

Інвестиційний клімат в Україні: перешкоди та перспективи залучення іноземних інвестицій.

Аналіз платіжного балансу України та його вплив на валютний курс.

Вплив глобалізації та євроінтеграції на макроекономічну ситуацію в Україні.

Макроекономічні фактори розвитку транспортної галузі України.

Економічне зростання в Україні: фактори, проблеми та перспективи.

Порівняльний аналіз антикризової політики різних країн.

Критерії оцінювання ІНДЗ (до 30 балів):

25-30 балів – глибоке розкриття теми, самостійність аналізу, використання

актуальних статистичних даних та широкого кола джерел, чіткі та обґрунтовані висновки, високий рівень оформлення.

19-24 бали – тему розкрито достатньо повно, але бракує глибини аналізу або власних висновків, є незначні недоліки в оформленні.

10-18 балів – поверхневе опрацювання, слабка аргументація, використано недостатньо літератури, є помилки в розрахунках.

0-9 балів – тема не розкрита, робота несамостійна (плагіат), подана несвоєчасно.

14 МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання дисципліни застосовуються такі методи навчання:

- лекції (з елементами проблемного викладу, візуалізацією графічних моделей);
- практичні заняття (розв'язування задач, аналіз конкретних ситуацій (case-study));
- семінари-дискусії (обговорення проблемних питань макроекономічної політики);
- робота в малих групах (виконання спільних аналітичних завдань);
- мозкові штурми (генерація ідей щодо вирішення макроекономічних проблем);
- виконання індивідуальних завдань (есе, презентації);
- аналіз статистичних даних та графічних моделей (робота з відкритими базами даних);
- тестовий контроль знань (поточний та модульний).

15 ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Порядок оцінювання результатів навчання визначається Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в Українському державному університеті залізничного транспорту.

Формування оцінки за 100-бальною шкалою

Вид контролю   Сума балів

Поточний контроль: до 60

1) робота на практичних заняттях (активність, усні відповіді, розв'язування задач, участь у дискусіях)   до 30

2) виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ)   до 30

Підсумковий контроль (екзамен)   до 40

ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ (до 30 балів)

25-30 балів – активна участь, правильне та повне розв'язування задач, ґрунтовні відповіді, якісний аналіз, аргументована участь у дискусіях.

19-24 бали – достатня активність, відповіді правильні, але не завжди повні, незначні

помилки в розрахунках, участь у дискусіях.

10-18 балів – низька активність, відповіді фрагментарні, помилки в розрахунках, епізодична участь.

0-9 балів – відсутність активності, невиконання завдань, не підготовленість до занять.

ОЦІНЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ (до 30 балів) (Критерії наведено в розділі 13)

Підсумковий контроль (екзамен)

Екзамен проводиться у формі тестування (модульний контроль) або за білетами, що містять теоретичні питання та практичні завдання. Максимальна кількість балів за екзамен – 40. Мінімальна кількість балів для зарахування екзамену – 25.

Підсумкова оцінка за семестр визначається як сума балів поточного контролю (максимум 60) та балів, отриманих на екзамені (максимум 40). При заповненні відомості оцінка переводиться в національну шкалу та шкалу ECTS.

За 100-бальною шкалою	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
75-81	C	Добре
69-74	D	Задовільно
60-68	E	Задовільно
35-59	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
<35	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням)

16 АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ПОЛІТИКА КУРСУ

Порушення Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ є серйозним порушенням. Забезпечення дотримання Кодексу академічної доброчесності зазначено в Положенні про організацію освітнього процесу в Університеті, доступний за посиланням: <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/polozhennja-pro-ooop-ukrdutzt-2021.pdf>

16.1 Визначення плагіату та його наслідків

Плагіат – це оприлюднення (повністю або частково) чужих текстів, ідей, даних чи результатів під виглядом власних без коректного посилання на джерело. Будь-який прояв плагіату в індивідуальних чи контрольних роботах призводить до анулювання роботи (0 балів) та необхідності повторного виконання з можливим обмеженням максимальної оцінки згідно з Положенням про освітній процес УкрДУЗТ.

16.2 Студенти зобов'язані дотримуватися вимог щодо академічного цитування:

- зазначення автора та джерела при використанні ідей, цитат, статистики;
- оформлення списку використаних джерел згідно з ДСТУ;
- недопустимість «самоплагиату» (повторного подання однієї й тієї ж роботи на різні дисципліни).

16.3 Етика використання AI-інструментів

AI (ChatGPT, Google Gemini, Bing AI та ін.) може використовуватися як допоміжний інструмент для пошуку інформації, формулювання ідей, структурування тексту. Заборонено подавати як власний результат повністю автоматично згенеровані тексти або розв'язки задач без авторського опрацювання, аналізу та перевірки.

16.4 Процедура оскарження оцінок

Студент має право оскаржити отриману оцінку в термін, який визначений Положенням про освітній процес УкрДУЗТ.

16.5 Правила поведінки на заняттях

- дотримання поваги та толерантності у спілкуванні;
- активна участь у дискусіях без перебивань інших;
- заборона використання мобільних пристроїв не за призначенням під час заняття;
- заборона агресивної, дискримінаційної чи образливої поведінки;
- дотримання вимог безбар'єрності та інклюзивності у взаємодії.

17 ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Перелік питань для підготовки до екзамену

Предмет та метод макроекономіки. Макроекономічні моделі.

Модель кругообігу продуктів, витрат і доходів у закритій та відкритій економіці.

Система національних рахунків: основні показники та їх взаємозв'язок.

Валовий внутрішній продукт (ВВП): сутність та методи обчислення.

Номинальний та реальний ВВП. Індeksi цін (дефлятор ВВП, ІСЦ).

Національний дохід, особистий дохід, наявний дохід. Національне багатство.

Ринок праці: попит, пропозиція, рівновага. Безробіття та його види.

Соціально-економічні наслідки безробіття. Закон Оукена.

Сукупний попит (AD) та його фактори.

Сукупна пропозиція (AS): класичний та кейнсіанський випадки.

Макроекономічна рівновага в моделі AD-AS. Ефект храповика.

Гроші та їх функції. Грошові агрегати.

Попит на гроші: класична та кейнсіанська теорії.

Пропозиція грошей. Роль центрального банку. Грошово-кредитна (монетарна) політика.

Рівновага на грошовому ринку. Модель LM.

Інфляція: сутність, види (попиту та витрат), причини.

Соціально-економічні наслідки інфляції. Антиінфляційна політика.

Взаємозв'язок інфляції та безробіття. Крива Філіпса.

Споживання та заощадження. Середня та гранична схильність до споживання і заощадження. Функція споживання.

Інвестиції: сутність, види, фактори попиту. Модель IS.

Модель «витрати-випуск» (кейнсіанський хрест). Визначення рівноважного ВВП.

Рецесійний та інфляційний розриви. Мультиплікатор витрат.

Економічне зростання: сутність, типи, фактори. Моделі зростання.

Економічний цикл: фази, причини, види.

Фіскальна політика: цілі, інструменти, види (дискреційна та автоматична).

Державний бюджет: доходи, видатки, дефіцит, профіцит. Державний борг.

Монетарна політика: цілі, інструменти, види (стимулююча та стримуюча).

Платіжний баланс: структура та значення. Рахунок поточних операцій та рахунок операцій з капіталом.

Валютний курс: сутність, види (номінальний, реальний), фактори впливу.

Торговельна політика: протекціонізм (інструменти) та вільна торгівля.

Модель IS-LM: спільна рівновага на товарному та грошовому ринках.

Особливості перехідної економіки України. Основні макроекономічні проблеми сучасної України.

18 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА (5-7 РОКІВ)

Основна:

Макроекономіка : навчальний посібник / В.М. Соколов, Н.М. Каменева, М.В. Косич [та ін.] ; за заг. ред. В.М. Соколова. – Харків : УкрДУЗТ, 2021. – 280 с.

Гронтковська Т.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка : навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 672 с.

Круш П.В. Макроекономіка та її регулювання : навч. посіб. – К. : Каравела, 2019. – 424 с.

Панчишин С.М., Островерх П.І. Макроекономіка : навч. посіб. – К. : Либідь, 2020. – 616 с.

Савченко А.Г. Макроекономіка : підручник. – К. : КНЕУ, 2019. – 448 с.

Манків Н.Г. Макроекономіка : підручник / пер. з англ. – К. : Основи, 2017. – 588 с.

Базилевич В.Д. Макроекономіка : підручник / за ред. В.Д. Базилевича. – К. : Знання, 2018. – 703 с.

Додаткова:

Державне регулювання економіки : навч. посіб. / за ред. Л.І. Дідівської. – К. : Знання, 2018. – 215 с.

Заболоцький Б.Ф. Національна економіка : підручник. – Львів : Новий Світ-2000, 2019. – 581 с.

Круш П.В., Клименко О.В. Інфляція: суть, форми та її оцінка : навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 287 с.

Соціально-економічний стан України: наслідки для народу та держави : національна доповідь / за заг. ред. В.М. Гейця. – К. : НБУВ, 2020. – 687 с.

Звіти Національного банку України (Звіт про фінансову стабільність, Інфляційний

звіт) – останні видання.

Статистичні щорічники Державної служби статистики України (останні роки).

Міжнародна економіка : навч. посіб. / за ред. Ю.Г. Козака. – К. : Центр учбової літератури, 2021. – 328 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

Офіційний сайт Державної служби статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Офіційний сайт Національного банку України: <http://www.bank.gov.ua/>

Офіційний сайт Міністерства фінансів України: <https://mof.gov.ua/>

Портал електронних видань УкрДУЗТ: <http://metod.kart.edu.ua/>

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Інтернет-ресурс з економіки: <http://www.economics.com.ua/>

Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду (МВФ): <https://www.imf.org/>

Офіційний сайт Світового банку: <https://www.worldbank.org/>

19 МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Перелік обладнання:

- мультимедійний проєктор;
- комп'ютер викладача з доступом до Інтернет;
- аудиторія, обладнана для презентацій і групової роботи.

Програмне забезпечення та онлайн-платформи:

- MS Office / Google Workspace (Word, PowerPoint, Excel, Google Docs/Slides) – для підготовки презентацій та аналітичних звітів;
- LMS Moodle університету (<https://do.kart.edu.ua>) – розміщення матеріалів, тестів, завдань, посилань на ресурси;
- Інструменти для відеоконференцій (Zoom, Google Meet) – для проведення консультацій та дистанційних занять.

20 ВІДОМОСТІ ПРО РОЗРОБНИКІВ

Каменева Наталія Миколаївна – завідувач кафедри маркетингу, комерційної діяльності та економічної теорії УкрДУЗТ, кандидат економічних наук, доцент.

Автор понад 60 наукових та навчально-методичних праць з проблем макроекономіки, державного регулювання економіки та сталого розвитку.

Косич Марія Василівна – доцент кафедри маркетингу, комерційної діяльності та економічної теорії УкрДУЗТ, кандидат економічних наук, доцент. Сфера наукових інтересів: макроекономічне прогнозування, фіскальна політика, економіка транспорту.

Александрова Олена Юріївна – старший викладач кафедри маркетингу, комерційної діяльності та економічної теорії УкрДУЗТ, кандидат економічних наук. Сфера наукових інтересів: міжнародна економіка, валютно-курсова політика, макроекономічний аналіз.

21 ВНЕСЕННЯ ЗМІН (ДАТА, СУТЬ, ПІДПИС)

Створено 30 листопада 2025 року.